

**Kommunstyrelsens arbetsutskott**

Ksau § 390

Dnr 2016/00309

Yttrande över indelningskommitténs delbetänkande Regional indelning - tre nya län (SOU 2016:48)

Arbetsutskottets beslut

Mariestads kommun lämnar följande yttrande över indelningskommitténs delbetänkande *Regional indelning – tre nya län*:

Mariestads kommun har inget att erinra mot indelningskommitténs förslag om en indelning i sex starka län/landsting. Mariestads kommun anser dock att regionreformen ska genomförts vid samma tidpunkt i hela landet.

Enligt delbetänkandets förslag skapas ett nytt Västra Götalands län där även Värmland ingår den 1 januari 2019. Det är även sannolikt att Västra Götalands län utökas med Halland den 1 januari 2023. En regionbildning innebär inte att fler län ska ”tryckas in” i Västra Götaland. Det handlar om att jämlika parter bygger en helt ny region tillsammans genom att enas om vilka principer, strukturer, arbetssätt, visioner och antal fullmäktigeledamöter m.m. som ska gälla för den nya regionen. Det är inte rimligt att genomföra denna omfattande process år 2019 *och därefter igen* år 2023.

Mariestads kommun anser att Västra Götalands län och Värmlands län kan läggas samman i ett nytt Västra Götalands län. Mariestads kommun anser att en regionförändring inte ska utgå från befintliga läns- och landstingsgränser. Förändringen bör utgå från kommungränser. Det måste finnas en möjlighet för kommuner i ”gränstrakter” att välja att ingå i en annan region på samma sätt som skedde med Habo och Mullsjö vid bildandet av Västra Götalandsregionen.

Mariestads kommun anser att det saknas svar på flera frågor om vilka förbättringar de nya ”storlänens” innebär för medborgarna. Det handlar exempelvis om hur förändringarna bidrar till bättre kvalitet, tillgänglighet och service. Hur säkerställs den demokratiska legitimiteten så att det både finns en folklig uppslutning och en bred politisk enighet i berörda regioner? Hur påverkar det här demokratin och avståndet mellan väljare och valda politiker?

Mariestads kommun anser att de nya ”storlänens” påverkan på demokratin och invånarnas känsla av delaktighet behöver utredas ytterligare. Det konstateras att positiva demokratiska aspekter är starkt beroende av hur företrädarna för det nya landstinget väljer att organisera det politiska arbetet och hur man förmår engagera samhällets medborgare. Ansvaret för den demokratiska legitimiteten för de föreslagna förändringarna överlämnas därmed till företrädarna för de nya ”storlänens”.

**Kommunstyrelsens arbetsutskott****Ksau § 390**

Mariestads kommun har 15 års erfarenhet av att ingå i en stor region. Med erfarenhet av detta kan Mariestads kommun konstatera att invånarnas känsla av delaktighet har minskat drastiskt. Inför bildandet av en stor region förekommer ofta löften och utfästelser till kommuner. Mariestads kommuns upplevelse är att dessa ofta inte beaktas då förutsättningarna för en stor region bygger på centralisering.

Johan Abrahamsson (M) och Björn Fagerlund (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Bakgrund

På uppdrag av regeringen har indelningskommittén upprättat delbetänkandet Regional indelning – tre nya län. Mariestads kommun har beretts möjlighet att yttra sig över betänkandet.

Regeringen gav 2015-07-02 indelningskommittén direktiv att föreslå en ny läns- och landstingsindelning som innebär att Sverige delas in i väsentligt färre län och landsting. Syftet är att skapa en ändamålsenlig indelning och effektiva organisationer som medför bestående fördelar. Direktiven innefattade även att genomföra den utredning som krävs för indelningsändringar.

Vidare ska indelningskommittén föreslå hur landsting ska tilldelas det regionala utvecklingsansvaret. Kommittén ska analysera vissa frågor kopplade till länsstyrelsernas verksamhet samt analysera och beakta hur länsstyrelser och andra statliga myndigheter kan samverka med de nya landstingen.

Enligt direktiven ska indelningskommittén lämna förslag på en ny indelning som kan träda i kraft den 1 januari 2023. Om det är möjligt att genomföra några indelningsändringar som kan träda i kraft den 1 januari 2019 ska kommittén föreslå detta i ett delbetänkande.

I detta delbetänkande lämnas förslag som, för landstingens del, kan träda i kraft den 1 januari 2019. I slutbetänkandet kommer kommittén att återkomma med indelningsförslag för resten av landet samt i frågor som kan beröra samtliga län och landsting på andra sätt än i fråga om indelningsändring. Indelningskommittén återkommer även i slutbetänkandet med frågor som rör statliga myndigheters regionala indelning.

Indelningskommittén har haft fyra utgångspunkter för en ny indelning i län och landsting. Dessa utgångspunkter är:

- Jämnstarka län och landsting.
- Kapacitet att bygga strukturer för regional utveckling.
- Förmåga att ansvara för det regionala hälso- och sjukvårdssystemet inklusive regionsjukvården.
- Utgå från befintliga samverkansmönster.

**Kommunstyrelsens arbetsutskott****Ksau § 390**

För att ta vara på hela landets resurser och skapa förutsättningar för utveckling och tillväxt i hela landet är kommitténs bedömning att sex regioner skapar en sådan utvecklingskraft att tillväxt kan ske i hela landet. Det innebär en indelning av Sverige i mer jämnstarka län och landsting med verklig förmåga att fullgöra sina uppdrag.

På detta sätt skapas förutsättningar att bygga strukturer för regional utveckling och mer jämlika förutsättningar att ta ansvar för hälso- och sjukvård.

Detta delbetänkande innefattar förslag till att etablera tre av de sex ”storregioner” som föreslås. Indelningskommittén föreslår att nedanstående tre indelningsändringar ska genomföras redan den 1 januari år 2019.

Norrlands län

En sammanläggning av de fyra nordligaste länen, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län och landstingen i dessa län. Därmed uppnås en tillräcklig styrka för att ansvara för sjukvården i landstinget samt resurser för ett effektivt regionalt utvecklingsarbete.

Svealands län

Ett bildande av Svealands län bestående av dagens Dalarnas, Gävleborgs, Södermanlands, Uppsala, Västmanlands och Örebro län. De kan då utgöra en stark samarbetspart till bland annat Stockholms län. Detta område har inom hälso- och sjukvårdsområdet länge samverkat inom ramen för den något större Uppsala-Örebro sjukvårdsregion.

Västra Götalands län

Dagens Västra Götalands län och Värmlands län läggs samman i ett nytt Västra Götalands län. Detta knyter samman näringslivet runt Väneren och bygger vidare på befintliga samarbeten samt ger förutsättningar för ett gemensamt samarbete med Norge.

Förslag avseende resterande tre regioner samt statliga myndigheters regionala indelning kommer att behandlas i slutbetänkandet. Avsikten är att dessa förändringar ska genomföras från och med den 1 januari år 2023.

Behandling på sammanträdet

Rune Skogsberg (C) tillstyrker kommunchefens förslag till beslut med följande ändringsyrkande:

- I fjärde styckets första mening stryks ordet *inte* och ordet *ska* ändras till *kan*. Andra meningen i fjärde stycket stryks helt.
- Femte stycket stryks i sin helhet.

Ida Ekeröth (S) tillstyrker Skogsbergs (C) ändringsyrkande.



Kommunstyrelsens arbetsutskott

Ksau § 390

Johan Abrahamsson (M) tillstyrker kommunchefens förslag i sin helhet vilket innebär att fjärde och femte stycket i yttrandet ska formuleras enligt följande:

Mariestads kommun anser inte att Västra Götalands län och Värmlands län ska läggas samman i ett nytt Västra Götalands län. Västra Götaland är redan idag en stor region med alla de förutsättningar som krävs för att klara det regionala ansvaret enligt de utgångspunkter som indelningskommittén anger.

Landstinget i Värmland ingår redan idag i Uppsala – Örebro sjukvårdsregion som är en mer naturlig samarbetspartner än Västra Götalandregionen och Göteborg. Mariestads kommun anser därför att det är naturligt för landstinget i Värmland att ingå i Svealands län.

Björn Fagerlund (M) tillstyrker Abrahamssons (M) yrkande.

Ordförande Johan Abrahamsson (M) ställer förslagen under proposition och finner att arbetsutskottet beslutar i enlighet med Skogsbergs (C) ändringsyrkande.

Underlag för beslut

SOU 2016:48, Delbetänkande av indelningskommittén, Regional indelning – tre nya län.

Skrivelse upprättad av administrativ chefen Ola Blomberg 2016-07-14,
Sammanfattning av indelningskommitténs delbetänkande Regional indelning – tre nya län.

Skrivelse upprättad av administrativ chefen Ola Blomberg 2016-07-18, Yttrande över indelningskommitténs delbetänkande Regional indelning – tre nya län.

Skrivelse upprättad av kommunchef Lars Arvidsson, Yttrande över indelningskommitténs delbetänkande Regional indelning – tre nya län.

*Expedierats till:
Regeringskansliet, Finansdepartementet
Administrativ chefen Ola Blomberg*